

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0360/2010

7.12.2010

RAPORT

Ettepanek võtta vastu nõukogu määrus tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas (KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Õiguskomisjon

Raportöör: Tadeusz Zwiefka

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes märgistatakse õigusakti eelnõusse tehtud muudatused **paksus kaldkirjas**. Tavalises kaldkirjas märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele ja tähistab neid õigusakti eelnõu osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või väljajätmised mõnes keeleversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul on vaja vastavate osakondade nõusolekut.

Kui õigusakti eelnõus soovitakse muuta kehtivat õigusakti, märgitakse muudatusettepaneku päises kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ning neljandale reale viide muudetavale sättele. Kui Euroopa Parlament soovib muuta kehtivat sätet, mida õigusakti eelnõus ei muudeta, märgistatakse muutmata jäävad tekstiosad **paksus kirjas**. Väljajäetav tekstiosa tähistatakse sümboliga [...].

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT..5	
SELETUSKIRI	30
KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS.....	33
NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS	48
MENETLUS	55

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOME GA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT

**ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas
(KOM(2010)0105 – C7-0102/2010 – 2010/0067(CNS))**

(Seadusandlik erimenetlus – konsulteerimine – tõhustatud koostöö)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (KOM(2010)0105);
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõiget 3, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C7-0102/2010);
 - võttes arvesse oma 16. juuni 2010. aasta seisukohta¹, milles parlament annab nõusoleku nõukogu otsuse eelnõule tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas;
 - võttes arvesse nõukogu 12. juuli 2010. aasta otsust 2010/405/EL tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas²;
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 14. juuli 2010. aasta arvamust;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 55 ja artikli 74g lõiget 3;
 - võttes arvesse õiguskomisjoni raportit ja kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi (A7-0360/2010),
1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;
 2. palub komisjonil ettepanekut vastavalt muuta, järgides Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 293 lõiget 2;
 3. palub komisjonil võimalikult kiiresti enne määruse (EÜ) nr 2201/2003 kavandatavat üldist läbivaatamist esitada kõnealuse määruse muutmise ettepaneku, mis piirdub vajaduse sunnil kohtualluvuse muutmise (forum necessitatis) klausli lisamisega;
 4. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;
 5. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatseb komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0216.

² ELT L 189, 22.7.2010, lk 12.

6. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Volitus 2

Komisjoni ettepanek

võttes arvesse nõukogu [...] otsust [...] tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas⁷,

⁷ELT L [...], [...], lk [...].

Muudatusettepanek

võttes arvesse nõukogu **12. juuli 2010. aasta** otsust **2010/405/EL** tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas¹,

¹ELT L **189**, 22.7.2010, lk 12.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks sellise vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala säilitamise ja arendamise, kus oleks tagatud isikute vaba liikumine. Sellise ala järkjärguliseks loomiseks peaks EL võtma meetmeid piiriülese toimega tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö raames.

Muudatusettepanek

(1) Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks sellise vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala säilitamise ja arendamise, kus oleks tagatud isikute vaba liikumine. Sellise ala järkjärguliseks loomiseks peab EL võtma meetmeid piiriülese toimega tsiviilasjades tehtava õiguslase koostöö raames, **eelkõige kui see on vajalik siseturu nõuetekohaseks toimimiseks.**

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu **artikli 81 lõikele 3 sätestab perekonnaõiguse piiriülest toimet**

Muudatusettepanek

(2) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu **artiklile 81 peavad kõnealused meetmed hõlmama meetmeid, mille**

käsitlevad meetmed nõukogu.

eesmärk on tagada liikmesriikides kohaldatavate kollisiooninormide kokkusobivus.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Bulgaaria, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg, Ungari, Austria, Rumeenia ja Sloveenia teatasid hiljem komisjonile, et nad kavatsesid omavahel sisse seada tõhustatud koostöö *abielusajades* kohaldatava õiguse valdkonnas, *ja palusid komisjonil esitada nõukogule sellesisulise ettepaneku*. 3. märtsil 2010 võttis Kreeka oma taotluse tagasi.

Muudatusettepanek

(6) **Belgia**, Bulgaaria, **Saksamaa**, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, **Läti**, Luksemburg, Ungari, **Malta**, Austria, **Portugal**, Rumeenia ja Sloveenia teatasid hiljem komisjonile, et nad kavatsesid omavahel sisse seada tõhustatud koostöö *abielusajades* kohaldatava õiguse valdkonnas. 3. märtsil 2010 võttis Kreeka oma taotluse tagasi.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek

(7) Nõukogu võttis [...] vastu otsuse [...] tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas.

Muudatusettepanek

(7) Nõukogu võttis **12. juulil 2010. aastal** vastu otsuse **2010/405/EL** tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

(8) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 328 lõikega 1 on ette nähtud, et kui seatakse sisse tõhustatud koostöö, on see avatud kõikidele liikmesriikidele, eeldusel et nad vastavad koostööd lubavas otsuses

Muudatusettepanek

(8) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 328 lõikega 1 on ette nähtud, et kui seatakse sisse tõhustatud koostöö, on see avatud kõikidele liikmesriikidele, eeldusel et nad vastavad koostööd lubavas otsuses

seatud osalemistingimustele. Koostöö on liikmesriikidele avatud ka mis tahes muul ajal, eeldusel et peale nimetatud tingimuste täidetakse koostöö raames juba vastuvõetud õigusaktide nõudeid.

seatud osalemistingimustele. Koostöö on liikmesriikidele avatud ka mis tahes muul ajal, eeldusel et peale nimetatud tingimuste täidetakse koostöö raames juba vastuvõetud õigusaktide nõudeid.

Komisjon ja tõhustatud koostöös osalevad liikmesriigid peavad tagama, et nad toetavad nii paljude liikmesriikide osalemist kui võimalik. Käesolev määrus peaks olema tervikuna siduv ja aluslepingute kohaselt vahetult kohaldatav üksnes osalevates liikmesriikides.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9 a) Käesoleva määruse sisuline kohaldamisala ja regulatiivosa peaksid olema kooskõlas määrusega (EÜ) nr 2201/2003. Kuid seda ei tuleks kohaldada abielu kehtetuks tunnistamise suhtes. Käesolevat määrust tuleks kohaldada üksnes abielusidemete katkemise või nõrgenemise suhtes. Käesoleva määruse kollisiooninormidega kindlaksmääratud õigust tuleks kohaldada lahutuse ja lahuselu põhjustele. Eelküsimumused selliste valdkondade kohta, nagu õigus- ja teovõime ning abielu kehtivus, abielulahutuse või lahuselu mõju omandiõigusele, nimi, vanemliku vastutus, ülalpidamiskohustus või muud kaasnevate meetmetega seotud küsimused tuleks määrata kindlaks asjaomasel osalevas liikmesriigis kohaldatavate kollisiooninormidega.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Selleks et määrata täpselt kindlaks käesoleva määruse territoriaalne kohaldamisala, tuleks määrata kindlaks, millised liikmesriigid tõhustatud koostöös osalevad.

Muudatusettepanek

(10) Selleks et määrata täpselt kindlaks käesoleva määruse territoriaalne kohaldamisala, tuleks **artikli 1 lõike 2 kohaselt** määrata kindlaks, millised liikmesriigid tõhustatud koostöös osalevad.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(10 a) Käesolev määrus peaks olema üldiselt kohaldatav, mis tähendab, et selle ühtsete kollisiooninormidega võib määrata, et kohaldatakse osaleva liikmesriigi, mitteosaleva liikmesriigi või mõne kolmanda riigi õigust.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Käesolevat määrust tuleks kohaldada igat liiki kohtus.

Muudatusettepanek

(11) Käesolevat määrust tuleks kohaldada igat liiki kohtus. **Vajaduse korral tuleks lugeda kohtusse pöördumine toimunuks määruse (EÜ) nr 2201/2003 kohaselt.**

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Selleks et võimaldada abikaasadel valida kohaldamiseks õigus, millega neil on tihe seos, või et juhul, kui nad ei ole valikut teinud, kohaldataks nende abielulahutuse või lahuse suhtes kõnealust õigust, tuleks nimetatud õigust kohaldada ka juhul, kui tegu ei ole osaleva liikmesriigi õigusega. Teise liikmesriigi õiguse kohaldamise määramisel **võivad** kohtud saada nõukogu **28. mai 2001. aasta** otsusega 2001/470/EÜ (millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk)¹⁰ loodud võrgustiku kaudu teavet välisriikide õiguse sisu kohta.

¹⁰ EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25.

Muudatusettepanek

(12) Selleks et võimaldada abikaasadel valida kohaldamiseks õigus, millega neil on tihe seos, või et juhul, kui nad ei ole valikut teinud, kohaldataks nende abielulahutuse või lahuse suhtes kõnealust õigust, tuleks nimetatud õigust kohaldada ka juhul, kui tegu ei ole osaleva liikmesriigi õigusega. Teise liikmesriigi õiguse kohaldamise määramisel **võiksid** kohtud saada nõukogu **28. mai 2001. aasta** otsusega 2001/470/EÜ (millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk), **mida on muudetud 18. juuni 2009. aasta otsusega 568/2009/EÜ**, loodud võrgustiku kaudu teavet välisriikide õiguse sisu kohta.

¹ EÜT L 174, 27.6.2001, lk 25.

² **ELT L 168, 30.6.2009, lk 35.**

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Kodanike suurem liikuvus nõuab ühelt poolt suuremat paindlikkust, teiselt poolt aga suuremat õiguskindlust. Selleks tuleks käesoleva määrusega anda pooltele teatav võimalus valida abielulahutuse või lahuse suhtes kohaldatavat õigust, et suurendada kõnealustes küsimustes nende autonoomiat. **Kõnealune võimalus ei tohiks laieneda abielu kehtetuks tunnistamisele, mis on tihedalt seotud abielu kehtivuse tingimustega ja mille puhul ei ole poolte autonoomia asjakohane.**

Muudatusettepanek

(13) Kodanike suurem liikuvus nõuab ühelt poolt suuremat paindlikkust, teiselt poolt aga suuremat õiguskindlust. Selleks tuleks käesoleva määrusega anda pooltele teatav võimalus valida abielulahutuse või lahuse suhtes kohaldatavat õigust, et suurendada kõnealustes küsimustes nende autonoomiat.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Abikaasadel peaks olema võimalik valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavaks õiguseks sellise riigi õigus, millega neil on eriline seos, või kohtu asukohariigi õigus. Abikaasade valitud **kohaldatav** õigus peab olema kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega. **Võimalus valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust ei tohiks kahjustada lapse huve.**

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) On oluline, et abikaasadel oleks enne kohaldatava õiguse määramist juurdepääs ajakohastatud teabele abielulahutust ja lahuselu käsitlevate siseriiklike ja Euroopa Liidu õigusaktide põhisisu ja menetluste kohta. Sellise juurdepääsu tagamiseks asjakohasele ja kvaliteetsele teabele ajakohastab komisjon **nõukogu** otsusega 2001/470/EÜ loodud ja üldsusele ette nähtud internetipõhises infosüsteemis korrapäraselt kõnealust teavet.

Muudatusettepanek 15

Muudatusettepanek

(14) Abikaasadel peaks olema võimalik valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavaks õiguseks sellise riigi õigus, millega neil on eriline seos, või kohtu asukohariigi õigus. Abikaasade valitud õigus peab olema kooskõlas aluslepingutes **ning** Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega.

Muudatusettepanek

(15) On oluline, et abikaasadel oleks enne kohaldatava õiguse määramist juurdepääs ajakohastatud teabele abielulahutust ja lahuselu käsitlevate siseriiklike ja Euroopa Liidu õigusaktide põhisisu ja menetluste kohta. Sellise juurdepääsu tagamiseks asjakohasele ja kvaliteetsele teabele ajakohastab komisjon otsusega 2001/470/EÜ (**mida on muudetud otsusega 568/2009/EÜ**) loodud ja üldsusele ette nähtud internetipõhises infosüsteemis korrapäraselt kõnealust teavet.

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(15 a) Kui abielupoolel ei jõua kohaldatava õiguse suhtes kokkuleppele, tuleb neil läbida lepitusmenetlus, mis hõlmab vähemalt ühte konsultatsiooni volitatud lepitajaga.

Muudatusettepanek 16

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et **mõlemad** abikaasad peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid **riikide** kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad oleksid teadlikud kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et abikaasad peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid **osalevate liikmesriikide** kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad oleksid teadlikud kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

Muudatusettepanek 17

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 17**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(17) Tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad on oma valiku tagajärgedest teadlikud. Miinimumnõudena tuleks kohaldatava

(17) Tuleb kindlaks määrata lepingu sisulist ja vormilist kehtivust reguleerivad eeskirjad, et abikaasadel oleks kergem teha teadlik valik ning et nende

õiguse valikut käsitlev kokkulepe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutatud mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa *alaline* elukoht, nähakse ette täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule.

nõusolekut austatakse, tagamaks õiguskindluse ning õiguskaitse parema kättesaadavuse. Seoses vormilise kehtivusega tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad on oma valiku tagajärgedest teadlikud. Miinimumnõudena tuleks kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutatud mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus *nimetatud kokkuleppe sõlmimise ajal* on mõlema abikaasa *peamine* elukoht, nähakse ette täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule. *Kui kokkuleppe sõlmimise ajal on abikaasade alaline elukoht eri osalevates liikmesriikides, kus kehtivad erinevad ametlikud nõuded, piisab ühe riigi ametlike nõuete järgimisest. Kui nimetatud kokkuleppe sõlmimise ajal on ainult ühe abikaasa peamine elukoht osalevas liikmesriigis, mille õigusega on ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, tuleb järgida nimetatud nõudeid.*

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek

(18) Kohaldatava õiguse määramise kokkulepet peaks saama sõlmida ja muuta kuni kohtu poole pöördumiseni või isegi menetluse ajal, kui see on kohtu asukohariigi õiguses ette nähtud. Sellisel juhul piisab selliselt määratud kohaldatava õiguse kandmisest kohtu protokollis kooskõlas asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek

(18) Kohaldatava õiguse määramise kokkulepet peaks saama sõlmida ja muuta kuni kohtu poole pöördumiseni või isegi menetluse ajal, kui see on kohtu asukohariigi õiguses ette nähtud. Sellisel juhul piisab selliselt määratud kohaldatava õiguse kandmisest kohtu protokollis kooskõlas *kohtu* asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, tuleks käesoleva määrusega ette näha ühtlustatud kollisiooninormid, mis tugineksid tähtsusjärjekorda seatud ühendavatele teguritele, mille aluseks on abikaasade tihe seos asjaomase õigusega, et tagada õiguskindlus ja etteaimatavus ning vältida olukorda, kus üks abikaasadest nõuab abielu lahutamist enne teist, et menetlus toimuks sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks. Kõnealused ühendavad tegurid ***on valitud selleks***, et tagada ***abielulahutust või lahuselu käsitlevate*** menetluste arutamine sellise õiguse alusel, millega abikaasadel on tihe seos, ***ning need annavad eelise selle riigi õigusele, kus on abikaasade alaline elukoht.***

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 21

PE450.583v02-00

14/56

Muudatusettepanek

(19) Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, tuleks käesoleva määrusega ette näha ühtlustatud kollisiooninormid, mis tugineksid tähtsusjärjekorda seatud ühendavatele teguritele, mille aluseks on abikaasade tihe seos asjaomase õigusega, et tagada õiguskindlus ja etteaimatavus ning vältida olukorda, kus üks abikaasadest nõuab abielu lahutamist enne teist, et menetlus toimuks sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks. Kõnealused ühendavad tegurid ***tuleks valida nii***, et tagada ***abielulahutuse või lahuseluga seotud*** menetluste arutamine sellise õiguse alusel, millega abikaasadel on tihe seos.

(19 a) Kui käesolevas määruses osutatakse kodakondsusele kui riigi õiguse kohaldamise seisukohast ühendavale tegurile, tuleks mitmekordse kodakondsuse juhtumite käsitlemine määrata kindlaks liikmesriikide õigusega kooskõlas, järgides seejuures täielikult Euroopa Liidu üldpõhimõtteid.

RR\850976ET.doc

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19 b) Kui kohtu poole pöörduakse taotlusega muuta lahuselu lahutuseks ja kui osapooled ei ole valinud kohaldatavat õigust, tuleks kohaldada lahuselu suhtes kohaldatud õigust ka abielulahutuse suhtes. Selline järjepidevus parandaks poolte huvides etteaimatavust ja suurendaks õiguskindlust. Kui lahuselu suhtes kohaldatud õigus ei näe ette lahuselu muutmist abielulahutuseks, tuleks lahutust reguleerida kollisiooninormidega, mida kohaldatakse juhul, kui pooled ei ole valikut teinud. See ei tohiks takistada abikaasadel taotlema abielulahutust käesoleva määruse teiste eeskirjade alusel.

Muudatusettepanek 22

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 20**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(20) Olukorras, kus kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või see ei taga ühele abikaasadest tema soo tõttu võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu taotlema, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pööratud.

(20) Olukorras, kus kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või see ei taga ühele abikaasadest tema soo tõttu võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu taotlema, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pööratud. ***See ei tohiks siiski piirata avaliku korra (ordre public) klausli kohaldamist.***

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek

(21) Avaliku korra kaalutlustel peaks osalevate liikmesriikide kohtutel olema õigus erandkorras eirata välisriigi **õigust**, kui selle kohaldamine asjaomasel juhul oleks ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga. Sellest hoolimata ei tohiks kohtutel olla õigust teise **liikmesriigi õigust** avaliku korra kaalutlustel eirata juhul, kui see on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, eriti selle artikliga 21, milles keelatakse igasugune diskrimineerimine.

Muudatusettepanek

(21) Avaliku korra kaalutlustel peaks osalevate liikmesriikide kohtutel olema õigus erandkorras eirata välisriigi **õiguse sätet**, kui selle kohaldamine asjaomasel juhul oleks ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga. Sellest hoolimata ei tohiks kohtutel olla õigust teise **riigi õiguse sätet** avaliku korra kaalutlustel eirata juhul, kui see on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, eriti selle artikliga 21, milles keelatakse igasugune diskrimineerimine.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 21 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(21 a) Kui määruses on viidatud asjaolule, et selle osaleva liikmesriigi, kelle kohtu poole pöörduiti, õiguse kohaselt ei ole abielulahutust ette nähtud, tuleks seda tõlgendada nii, et selle liikmesriigi õiguses puudub abielulahutuse institutsioon. Sellisel juhul ei tohiks kohtul olla kohustust kuulutada välja abielulahutuse otsus käesoleva määruse kohaldamise tõttu. Kui määruses on viidatud asjaolule, et osaleva liikmesriigi, kelle kohtu poole pöörduiti, õiguse kohaselt ei loeta asjaomast abielu abielulahutusega seotud menetluse välja kuulutamiseks kehtivaks, tuleks seda muu seas tõlgendada nii, et selle liikmesriigi õiguses ei eksisteeri abielu. Sellisel juhul ei tohiks kohtul olla kohustust kuulutada välja abielulahutuse otsust või nõuda lahuselu käesoleva määruse kohaldamise tõttu.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek

(22) Kuna mõnes riigis ja osalevas liikmesriigis on kaks või enam õigussüsteemi või eeskirjade kogumit, mis reguleerivad käesolevas määruses käsitletavaid küsimusi, tuleks ette näha, mil määral käesoleva määruse sätteid kohaldatakse kõnealuste riikide ja osalevate liikmesriikide eri territoriaalüksustes.

Muudatusettepanek

(22) Kuna mõnes riigis ja osalevas liikmesriigis on kaks või enam õigussüsteemi või eeskirjade kogumit, mis reguleerivad käesolevas määruses käsitletavaid küsimusi, tuleks ette näha, mil määral käesoleva määruse sätteid kohaldatakse kõnealuste riikide ja osalevate liikmesriikide eri territoriaalüksustes ***või mil määral käesoleva määruse sätteid kohaldatakse kõnealuste riikide ja osalevate liikmesriikide erinevatesse kategooriatesse kuuluvatele isikutele.***

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 22 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(22 a) Kui puuduvad eeskirjad kohaldatava õiguse määramiseks, peavad abikaasad, kes valivad ühe osapoole riigi õiguse, samal ajal näitama, millise territoriaalüksuse õiguse osas nad kokku leppisid, kui riik, mille õigus valiti, koosneb mitmest territoriaalüksusest, millel kõigil on oma õigussüsteem või lahtusega seotud normistik.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek

(24) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ning järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas **tunnustatud põhimõtteid**, eelkõige selle artiklit 21, mis keelab igasuguse diskrimineerimise, sealhulgas diskrimineerimise soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puute, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu. Osalevate liikmesriikide kohtud peaksid käesolevat määrust kohaldama nimetatud õigusi ja põhimõtteid järgides,

Muudatusettepanek

(24) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ning järgitakse **põhimõtteid, mida on tunnustatud** Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, eelkõige selle artiklit 21, mis keelab igasuguse diskrimineerimise, sealhulgas diskrimineerimise soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puute, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu. Osalevate liikmesriikide kohtud peaksid käesolevat määrust kohaldama nimetatud õigusi ja põhimõtteid järgides,

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Reguleerimisala

Muudatusettepanek

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 1a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Käesolevat määrust ei kohaldata alljärgnevate küsimuste suhtes, isegi kui need pelgalt abielulahutust või lahuselu käsitleva menetluse lähteküsimustena esile kerkivad:

- a) füüsiliste isikute õigus- ja teovõime;
- b) abielu eksisteerimine, kehtivus või tunnustamine;
- c) abielu kehtetuks tunnistamine;
- d) abikaasade nimi;
- e) abielu omandiõiguslikud tagajärjed;
- f) vanemlik vastutus;
- g) ülalpidamiskohustused;
- h) usaldusomand või pärimine.

Selgitus

Määruse reguleerimisala tuleb täpsustada nii põhjenduses kui ka regulatiivosas, näidates ära vähemalt selle, mis reguleerimisalasse ei kuulu.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 1 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse „osaleva liikmesriigina” liikmesriiki, kes osaleb abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas tehtavas tõhustatud koostöös vastavalt nõukogu [...] otsusele [...] tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas.

Muudatusettepanek

2. Käesoleva määruse kohaldamisel käsitatakse „osaleva liikmesriigina” liikmesriiki, kes osaleb abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas tehtavas tõhustatud koostöös vastavalt nõukogu **12. juuli 2010. aasta otsusele 2010/405/EL** tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas **või vastavalt otsusele, mis on vastu võetud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 331 lõike 1 teise või kolmanda lõigu kohaselt.**

Muudatusettepanek 31

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 1 a

Seos määrusega (EÜ) nr 2201/2003

**Käesolev määrus ei mõjuta määruse (EÜ)
nr 2201/2003 kohaldamist.**

Muudatusettepanek 32

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 1 b

Mõiste

**Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmab
mõiste „kohus” osalevate liikmesriikide
mis tahes asutust, millel on pädevus
käesoleva määruse reguleerimisalasse
kuuluvates küsimustes.**

Muudatusettepanek 33

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – pealkiri**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Üldine kohaldatavus

Üldine kohaldatavus

Muudatusettepanek 34

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 1 – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. **Tingimusel, et see on kooskõlas**

1. Abikaasad **võivad** abielulahutuse ja

aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega ja avaliku korra põhimõttega, võivad abikaasad abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse määramises kokku leppida, *valides ühe* järgmistest õigustest:

lahuselu suhtes kohaldatava õiguse määramises kokku leppida, *tingimusel et selleks on üks* järgmistest õigustest:

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) selle riigi õigus, kus oli abikaasade viimane alaline elukoht, kui üks neist kokkuleppe sõlmimise ajal endiselt seal elab;

Muudatusettepanek

b) selle riigi õigus, kus oli abikaasade viimane alaline elukoht, kui üks neist kokkuleppe sõlmimise ajal endiselt seal elab, *või*

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) selle riigi õigus, mille kodanik üks abikaasadest on nimetatud kokkuleppe sõlmimise ajal;

Muudatusettepanek

c) selle riigi õigus, mille kodanik üks abikaasadest on kokkuleppe sõlmimise ajal, *või*

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) kohtu asukohariigi õigus.

Muudatusettepanek

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 38

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, võib kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe sõlmida ja seda muuta igal ajal, kuid hiljemalt kohtu poole pöördumise ajaks.

Muudatusettepanek

2. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, võib kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe sõlmida ja seda võib muuta mis tahes ajal, kuid hiljemalt kohtu poole pöördumise ajaks.

Muudatusettepanek 39

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

3. *Lõikes 2 osutatud kokkulepe sõlmitakse kirjalikult ning sellele märgitakse kuupäev ja kirjutavad alla mõlemad abikaasad. Elektroonilisel teel edastatud kokkulepe, mida on võimalik alaliselt säilitada, võrdsustatakse kirjalikult vormistatuga.*

Kui aga selle osaleva liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, on kõnealust liiki kokkulepetele ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, järgitakse nimetatud nõudeid. Kui abikaasade alaline elukoht on eri osalevates liikmesriikides ja nende liikmesriikide õigusega on ette nähtud erinevad vorminõuded, on kokkulepe vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab tingimustele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.

Muudatusettepanek

3. *Abikaasad võivad määrata kohaldatava õiguse ka kohtus menetluse käigus, kui see on kohtu asukohariigi õigusega ette nähtud. Sellisel juhul kannab kohus selliselt määratud kohaldatava õiguse protokollis kooskõlas asukohariigi õigusega.*

Muudatusettepanek 40

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 4**

Komisjoni ettepanek

4. Abikaasad võivad määrata kohaldatava õiguse ka kohtus menetluse käigus, kui see on kohtu asukohariigi õigusega ette nähtud. Sellisel juhul kannab kohus selliselt määratud kohaldatava õiguse protokollis kooskõlas asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek 41

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek

Artikkel 3 a

Nõusolek ja sisuline kehtivus

1. Õiguse valikul saavutatud kokkuleppe või sellega seotud tingimuste olemasolu ja kehtivus määratakse kindlaks selle õiguse alusel, mis kehtiks kokkuleppe või tingimuste suhtes käesoleva määruse alusel, kui kokkulepe või tingimused kehtiksid.

2. Abikaasa võib oma nõusoleku puudumise tõendamiseks siiski tugineda selle riigi õigusele, kus asus tema peamine elukoht ajal, kui kohtu poole pöörduti, kui asjaoludest ilmneb, et tema tegevuse tagajärge ei oleks mõistlik kindlaks määrata lõikes 1 määratud õiguse alusel.

Muudatusettepanek 42

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 3 b

Vormiline kehtivus

1. Artikli 3 lõigetes 1 ja 2 osutatud kokkulepe sõlmitakse kirjalikult ning sellele märgitakse kuupäev ja kirjutavad alla mõlemad abikaasad. Elektroonilisel teel edastatud kokkulepe, mida on võimalik alaliselt säilitada, võrdsustatakse kirjalikult vormistatuga.

2. Kui aga selle osaleva liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa peamine elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, on kõnealust liiki kokkulepetele ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, järgitakse nimetatud nõudeid.

3. Kui abikaasade alaline elukoht on kokkuleppe sõlmimise ajal eri osalevates liikmesriikides ja nende riikide õigusega on ette nähtud erinevad vorminõuded, on kokkulepe vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab tingimustele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.

4. Kui kokkuleppe sõlmimise ajal on ainult ühe abikaasa peamine elukoht osalevas liikmesriigis, mille õigusega on ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded selliste kokkulepete kohta, tuleb järgida nimetatud nõudeid.

Muudatusettepanek 43

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 4 a

Lahuselu muutmine abielulahutuseks

1. Lahuselu muutmisel abielulahutuseks kohaldatakse lahuselu suhtes kohaldatud õigust ka abielulahutuse suhtes, kui pooled ei ole kooskõlas artikliga 3 kokku leppinud teisiti.

2. Kuid kui lahuselu suhtes kohaldatud õigus ei näe ette lahuselu muutmist abielulahutuseks, kohaldatakse artiklit 4, kui pooled ei ole kooskõlas artikliga 3 kokku leppinud teisiti.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Kohtu asukohariigi õiguse kohaldamine
Kui artiklist 3 või 4 tulenevalt kohaldatava õiguse kohaselt ei ole abielulahutust ette nähtud või kui see ei taga ühele abikaasadest tema soo tõttu võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu taotleda, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

Muudatusettepanek

(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek 46

Muudatusettepanek

Artikkel 7 a

Erinevused riiklikes õigusaktides

Käesolevas määruses ei kohusta miski selle osaleva liikmesriigi kohtuid, kelle õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või ei loeta asjaomast abielu abielulahutusega seotud menetluse välja kuulutamiseks kehtivaks, kuulutama välja abielulahutuse otsust käesoleva määruse kohaldamise tõttu.

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8

Komisjoni ettepanek

Mitme õiguskorraga riigid

1. Kui riik koosneb mitmest territoriaalüksusest, millest igaüks kehtivad abielulahutuse ja lahusele suhtes oma õigusnormid, käsitatakse käesoleva määruse alusel kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel iga territoriaalüksust omaette riigina.

Muudatusettepanek

Kahe või enama õiguskorraga riigid – territoriaalüksused

1. Kui riik koosneb mitmest territoriaalüksusest, millest igaüks kehtivad abielulahutuse ja lahusele suhtes oma õigusnormid, käsitatakse käesoleva määruse alusel kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel iga territoriaalüksust omaette riigina.

1 a. Sellises riigis käsitatakse:

a) viiteid peamisele elukohale kõnealuses riigis viidetena peamisele elukohale antud riigi territoriaalüksuses;

b) viiteid kodakondsusele viidetena kõnealuse riigi õigusega kindlaksmääratud territoriaalüksusele või asjaomaste eeskirjade puudumisel osapoolte valitud territoriaalüksusele või valiku puudumisel territoriaalüksusele, millega abikaasa või abikaasad on kõige lähedamalt seotud.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 8 a

Kahe või enama õiguskorraga riigid ja isikutevahelised konfliktid

Sellises riigis, kus käesoleva määrusega reguleeritud küsimuste suhtes kohaldatakse erinevatesse kategooriatesse kuuluvate isikutele kahte või enamat õigussüsteemi või normistikku, käsitatakse viiteid selle riigi õigusele kui

viiteid õigussüsteemile, mis on määratud kindlaks selle riigi kehtivate eeskirjadega. Selliste eeskirjade puudumisel kohaldatakse sellist õigussüsteemi või normistikku, millega abikaasa või abikaasad on kõige lähedamalt seotud.

Muudatusettepanek 48

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 8 b

*Käesoleva määruse kohaldamata jätmine
sisekonfliktide korral*

Osalev liikmesriik, milles käesoleva määrusega reguleeritud küsimuste osas kehtivad erinevad õigussüsteemid või normistikud, ei pea käesolevat määrust kohaldama selliste õigusnormide vastuolude suhtes, mis on tekkinud üksnes erinevate õigussüsteemide või normistike vahel.

Muudatusettepanek 49

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

a) *vorminõuded* seoses kohaldatava õiguse valikut käsitlevate kokkulepetega; ning

a) *ametlikud nõuded* seoses kohaldatava õiguse valikut käsitlevate kokkulepetega *vastavalt artikli 3b lõigetele 2–4*; ning

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kohtumenetluste suhtes, mis on algatatud **pärast artiklis 13** sätestatud määruse kohaldamise alguse **kuupäeva**, ja artiklis 3 osutatud kokkulepete suhtes, mis on sõlmitud **pärast** nimetatud **kuupäeva**.

Muudatusettepanek

1. Käesolevat määrust kohaldatakse kohtumenetluste suhtes, mis on algatatud **alates artiklis 13** sätestatud määruse kohaldamise alguse **kuupäevast**, ja artiklis 3 osutatud kokkulepete suhtes, mis on sõlmitud **alates** nimetatud **kuupäevast**.

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe, mis on sõlmitud **osaleva liikmesriigi õiguse kohaselt** enne käesoleva määruse kohaldamise alguse kuupäeva, jõustub siiski samuti, tingimusel et see vastab **artikli 3 lõike 3 esimeses lõigus sätestatud tingimustele**.

Muudatusettepanek

Kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe, mis on sõlmitud enne käesoleva määruse kohaldamise alguse kuupäeva, jõustub siiski samuti, tingimusel et see vastab **artiklitele 3a ja 3b**.

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. **Ilma et see piiraks osalevatele liikmesriikidele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklist 351 tulenevaid kohustusi, ei mõjuta** käesolev määrus selliste **kahe- või mitmepoolsete** konventsioonide kohaldamist, mille osalisteks käesoleva määruse vastuvõtmise ajal on üks või mitu osalevat liikmesriiki ning **mis käsitlevad**

Muudatusettepanek

1. Käesolev määrus **ei mõjuta** selliste **rahvusvaheliste** konventsioonide kohaldamist, mille osalisteks käesoleva määruse **või artikli 1 lõikes 2 osutatud otsuse** vastuvõtmise ajal on üks või mitu osalevat liikmesriiki ning **millega sätestatakse abielulahutuse või**

käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi.

lahuseluga seotud kollisiooninormid.

Muudatusettepanek 53

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. **Olenemata lõikest 1 on** käesolev määrus **osalevate liikmesriikide vahelistes suhetes** ülimuslik konventsioonide suhtes, mis käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi **ja milles osalevad liikmesriigid on osalised.**

Muudatusettepanek

2. Käesolev määrus **on siiski** ülimuslik konventsioonide suhtes, mis **on sõlmitud üksnes kahe või enama osaleva liikmesriigi vahel, sellisel määral, mil need konventsioonid** käsitlevad käesoleva määrusega reguleeritud küsimusi.

Muudatusettepanek 54

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 12 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta hiljemalt **[viis** aastat pärast käesoleva määruse **kohaldamise algust]**. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva määruse kohandamiseks.

Muudatusettepanek

1. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta hiljemalt **viis** aastat pärast käesoleva määruse **jõustumist ja seejärel iga viie aasta järel**. Vajaduse korral lisatakse aruandele ettepanekud käesoleva määruse kohandamiseks.

Muudatusettepanek 55

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 12 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

1 a. Selleks edastavad osalevad liikmesriigid komisjonile asjakohase teabe käesoleva määruse kohaldamise kohta nende kohtutes.

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 56

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***Liikmesriikide suhtes, kes osalevad
Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli
331 lõike 1 teise või kolmanda lõigu
kohaselt vastu võetud otsuse alusel,
kohaldatakse käesolevat määrust
asjaomases otsuses osutatud kuupäevast.***

SELETUSKIRI

Raportöör mõistab vajadust käesoleva määruse järele, kuigi on selge, et selle piiratud reguleerimisala põhjustab kodanike ja õigusosalal tegutsejate seas suurt pettumust. Sellise olukorra ühe põhjusena võib välja tuua tõhustatud koostöö menetluse kasutamise piirangud. Raportöör usub, et kui määrus vastu võetakse, liituvad sellega ka teised liikmesriigid.

Raportööri arvates on nõukogus arutatud komisjoni ettepaneku muudatused üldjoontes mõistlikud, mistõttu võttis ta enamiku neist üle, kuigi veidi muudetud kujul. Lisaks esitas ta ise mõne muudatusettepaneku.

Esiteks peab raportöör reguleerimisala väga põgusat määratlemist ebasoovitavaks. Seetõttu on ta ühes põhjenduses ja ühes artiklis välja toonud küsimused, mida määrusega ei reguleerita.

Teiseks arvab raportöör, et enne kui pooled otsustavad kohaldatava õiguse valida või valimata jätta, peaks asjaomane kohus veenduma selles, et neile on antud asjakohast juriidilist nõu.

Kolmandaks on raportöör seisukohal, et liikmesriigilt ei või nõuda, et ta kas või üksnes abielu lahutamise eesmärgil tunnustaks abieluna akti, mida selle riigi õiguse kohaselt abieluks ei peeta, ning samuti oleks subsidiaarsuse põhimõttega vastuolus nõuda lahutuse väljakuulutamist kohtunikult, kes tegutseb liikmesriigis, mille õiguses sellist akti ette ei nähta. Seetõttu soovitab ta nõukogul lisada artikli 7a.

Siiski oleks artikli 7a säte (mille kohaselt ei kohusta miski käesolevas määruses sellise osaleva liikmesriigi kohtuid, mille õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või mis ei tunnusta kõnealuse abielu kehtivust abielulahutuse menetluste seisukohalt, kuulutama välja abielulahutust määruse kohaldamise tõttu) äärmiselt problemaatiline, kui sellega ei kaasneks sätet vajaduse sunnil kohtualluvuse muutmise (*forum necessitatis*) kohta. Seda sätet ei ole aga võimalik käesolevasse tõhustatud koostöö menetluse kohaselt vastu võetavasse määrusesse lisada, sest määruses nr 2201/2003 abielulahutuse ja lahuse suhtes kehtestatud kohtualluvuse normid on imperatiivnormid. Kõnealuse määruse asjakohased artiklid on järgmised:

1. JAGU

Abielulahutus, lahuse ja abielu kehtetuks tunnistamine

Artikkel 3

Üldine kohtualluvus

1. Abielulahutuse, lahuse ja abielu kehtetuks tunnistamisega seotud asjad on selle liikmesriigi kohtu alluvuses,

a) kelle territooriumil:

– on abikaasade alaline elukoht või

– oli abikaasade viimane alaline elukoht, kui üks neist veel elab seal, või

– on kostja alaline elukoht või

– on ühistaotluse puhul ühe abikaasa alaline elukoht või

– on hageja alaline elukoht, kui ta on seal elanud vähemalt aasta vahetult enne taotluse esitamist, või

– on hageja alaline elukoht, kui ta on seal elanud vähemalt kuus kuud vahetult enne taotluse esitamist ja ta on kõnealuse liikmesriigi kodanik või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kui seal on tema alaline asukoht;

b) kelle kodanikud mõlemad abikaasad on või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kus on mõlema abikaasa alaline asukoht.

2. Käesoleva määruse kohaldamisel on alalisel asukohal sama tähendus, mis Ühendkuningriigi ja Iirimaa õigussüsteemides.

Artikkel 4

Vastuhagi

....

Artikkel 5

Lahuselu muutmine abielulahutuseks

...

Artikkel 6

Artiklite 3, 4 ja 5 kohane erandlik kohtualluvus

Abikaasat:

a) kelle alaline elukoht asub liikmesriigi territooriumil; või

b) kes on liikmesriigi kodanik või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kelle alaline asukoht on ühes viimati nimetatud liikmesriikidest,

võib teises liikmesriigis kohtusse kaevata üksnes kooskõlas artiklitega 3, 4 ja 5.

Artikkel 7

Kohtualluvus muudel juhtudel

....

Probleemist saab parema ülevaate näite abil. Uus määrus kohaldatava õiguse kohta on jõustunud. A ja B on eri liikmesriikide kodanikud, kes sõlmisid abielu samasoolisega liikmesriigis, kus on kehtestatud selliste abielude sõlmimist võimaldavad õigusaktid. Nad on kolm aastat elanud alaliselt liikmesriigis, mis ei võimalda samasoolisega abielu sõlmida, kuid mis osales kohaldatavat õigust käsitleva uue määruse vastuvõtmises tõhustatud koostöö menetluse kohaselt. A ja B soovivad abielu lahutada. Määruse nr 2201/2003 kohaselt on sellistel asjaoludel pädevad üksnes selle liikmesriigi kohtud, kus on poolte alaline elukoht. Kui nad pöörduvad abielu lahutamiseks kohaliku kohtu poole, peab kohus oma pädevust

teostama, aga artikli 7a kohaldamise tõttu abielulahutust välja ei kuulutata. Tuleb märkida, et abielulahutuse korral ei nähta määruses nr 2201/2003 ette lepingulist kohtualluvust ega asja edasiandmist teisele kohtule, kellel on selle arutamiseks paremad võimalused.

Ilmselgelt ei oleks see õiglane kõnealuse paari suhtes, kes peaks nägema palju vaeva ja kulutama aega selleks, et viia artikli 3 kohaselt oma abielulahutuse menetlus üle teise kohtusse.

Arvestades tõhustatud koostöö menetluse piiranguid ja asjaolu, et arutatava määruse ettepanekus käsitletakse üksnes kohaldatava õiguse kindlaksmääramist, oleks parim võimalus selle olukorra lahendamiseks sätestada vajaduse sunnil kohtualluvuse muutmise (*forum necessitatis*) klausel, mida saaks teha ainult määruse nr 2201/2003 muutmise teel.

Euroopa Parlamendi 21. oktoobri 2008. aasta õigusloomega seotud resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2201/2003 seoses kohtualluvusega ning abieluasjades kohaldatavat õigust käsitlevate eeskirjade kehtestamisega (KOM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))¹ sisaldab vajaduse sunnil kohtualluvuse muutmist käsitleva artikli kohta järgmist ettepanekut:

Artikkel 7a

Kohtualluvuse muutmine vajaduse sunnil

Kui käesoleva määruse kohaselt tuleb pöörduda sellise liikmesriigi kohtu poole, mille seadus ei näe ette lahutust või ei tunnusta asjaomast abielu või selle kehtivust, loetakse pädevaks selle liikmesriigi kohtuasutused:

a) mille kodanik on üks abikaasadest, või

b) kus abielu sõlmiti.

Arvestades, et komisjon ei ole kohustatud määrust nr 2201/2003 läbi vaatama enne 2012. aastat ja teeb seda tegelikult ilmselt palju hiljem, teeb raportöör komisjoni algatusõigust piiramata ettepaneku avaldada komisjonile survet, et ta esitaks võimalikult kiiresti kõnealuse määruse muutmise ettepaneku, mis piirduks vajaduse sunnil kohtualluvuse muutmise klausli lisamisega.

¹ A6-0361/2008.

29.11.2010

KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS

õiguskomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas (KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Arvamuse koostaja: Evelyne Gebhardt

LÜHISELGITUS

Määruse ettepanek on luua selge, laiaulatuslik õigusraamistik, mis hõlmaks kohaldatava õigusega seotud eeskirju, jättes pooltele teatava autonoomia. Nii on seni kohaldatud lahutada sooviva nn rahvusvahelise abielupaari suhtes nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003¹ (Brüsseli II a määrus) kohtualluvust käsitlevaid eeskirju, mille kohaselt on abikaasadel õigus valida erinevate kohtualluvuse aluste vahel. Kui lahutusmenetlus esitatakse liikmesriigi kohtule, siis määratakse kohaldatav õigus kindlaks vastavalt selle liikmesriigi kollisiooninormidele. Kuid siseriiklikes kollisiooninormides on olulisi erinevusi. Nende normide suured erinevused võivad rahvusvahelise lahutuse puhul tekitada mitmeid probleeme. Lisaks õiguskindluse puudumisele, mis tuleneb abikaasade raskustest kindlaks teha, millist õigust nende juhtumi puhul kohaldatakse, võib täheldada ohtu, mida komisjon käsitleb nn võidujooksuna kohtusse, see tähendab olukorda, kus paremini informeeritud abikaasa püüab esimesena anda asja kohtusse, mille poolt kohaldatav õigus kõige paremini tema huvidele vastab. Komisjoni ettepaneku eesmärk on vähendada eelnimetatud ohte ja korvata puudusi, andes pooltele eelkõige võimaluse valida ühise kokkuleppe alusel kohaldatava õiguse ning võttes arvesse parlamendi 21. oktoobri 2008. aasta õigusloomega seotud resolutsiooni nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2201/2003² seoses kohtualluvusega ning abieluasjades kohaldatavat õigust käsitlevate eeskirjade kehtestamisega.

Artikkel 3 kujutab endast uuendust, kuna sellega nähakse esimest korda abikaasadele ette

¹ Nõukogu määrus (EÜ) nr 2201/2003, 27. november 2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000 (ELT L 338, 23.12.2003, lk 1).

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0502.

võimalus määrata ühisel kokkuleppel kindlaks abielulahutuse suhtes kohaldatav õigus. Arvamuse koostaja hinnangul on mõistlik näha ette võimalus valida selle liikmesriigi õigus, kus oli abikaasade alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal või kus nende abielu sõlmiti.

Kohtu asukohariigi õiguse põhimõtte kohaldamisele (*lex fori*) tuleks täiendavalt lisada (kui kohaldatavas õiguses ei ole lahusus või lahusele sätestatud) kohtualluvuse muutmise põhimõtte kohaldamise võimalus (*forum necessitatis*), mille kohaselt võib pädevuse piiriülese juhtumi puhul anda teatavatel tingimustel teise liikmesriigi kohtule.

Sel juhul tuleb tagada, et osapoolte valik on tehtud teadlikult, s.t et mõlemaid osapooli on nõuetekohaselt teavitatud nende valiku praktilistest tagajärgedest. Tuleb kaaluda, missugune on parim viis tagada, et kohtualluvuse määramise kokkuleppe sõlmijatele on edastatud enne akti allkirjastamist terviklik ja usaldusväärne teave. Samuti tuleb tagada juurdepääs teabele sõltumata abikaasade rahalisest olukorrast. Siinkohal tuleb veel kord rõhutada, et väga oluline on anda mõlemale abikaasale terviklik ja täpne teave nende poolt lahutuse puhul kohaldatava õiguse valimise tagajärgedest, sest liikmesriikide õigusaktid erinevad märkimisväärselt mitmetes punktides, nagu näiteks abielulahutuse motiivid ja vormid, abielulahutuse saamise tingimused, lahusele kestus ja muud menetluse jaoks otsustava tähtsusega aspektid. Kuna õigus ei ole muutumatu, võib lisaks juhtuda, et ühel kindlal ajahetkel sõlmitud kohaldatava õiguse määramise kokkulepe ei vasta enam poolte õiguspärastele ootustele kokkuleppe tagajärgede ilmnemise ajal, sest asjaomase riigi õigusakte on vahepeal muudetud. Seepärast toetab arvamuse koostaja selles osas komisjoni ettepanekut.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutaval õiguskomisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Käesoleva määrusega tuleks luua selge ja terviklik õigusraamistik, mis hõlmaks osalevates liikmesriikides abielulahutuse ja lahuseluga seotud küsimuste suhtes kohaldatavat õigust, tagaks kodanikele õiguskindluse, etteaimatavuse ja paindlikkuse põhimõttest lähtudes asjakohased lahendused ning väldiks olukorda, kus üks abikaasadest nõuab abielu lahutamist enne teist, et tagada menetlemine sellise õiguse alusel, mida ta

Muudatusettepanek

(9) Käesoleva määrusega tuleks luua selge ja terviklik õigusraamistik, mis hõlmaks osalevates liikmesriikides abielulahutuse ja lahuseluga seotud küsimuste suhtes kohaldatavat õigust, tagaks kodanikele õiguskindluse, etteaimatavuse ja paindlikkuse põhimõttest lähtudes asjakohased lahendused ning väldiks olukorda, kus üks abikaasadest **või registreeritud partneritest** nõuab abielu lahutamist enne teist, et tagada

peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks.

menetlemine sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

(12) Selleks et võimaldada abikaasadel valida kohaldamiseks õigus, millega neil on tihe seos, või et juhul, kui nad ei ole valikut teinud, kohaldataks nende abielulahutuse või lahuselu suhtes kõnealust õigust, tuleks nimetatud õigust kohaldada ka juhul, kui tegu ei ole osaleva liikmesriigi õigusega. Teise liikmesriigi õiguse kohaldamise määramisel võivad kohtud saada nõukogu 28. mai 2001. aasta otsusega 2001/470/EÜ (millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk) loodud võrgustiku kaudu teavet välisriikide õiguse sisu kohta.

Muudatusettepanek

(12) Selleks et võimaldada abikaasadel **või registreeritud partneritel** valida kohaldamiseks õigus, millega neil on tihe seos, või et juhul, kui nad ei ole valikut teinud, kohaldataks nende abielulahutuse või lahuselu **või nende registreeritud partnerluse lõpetamise** suhtes kõnealust õigust, tuleks nimetatud õigust kohaldada ka juhul, kui tegu ei ole osaleva liikmesriigi õigusega. Teise liikmesriigi õiguse kohaldamise määramisel võivad kohtud saada nõukogu 28. mai 2001. aasta otsusega 2001/470/EÜ (millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk) loodud võrgustiku kaudu teavet välisriikide õiguse sisu kohta.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek

(13) Kodanike suurem liikuvus nõuab ühelt poolt suuremat paindlikkust, teiselt poolt aga suuremat õiguskindlust. Selleks tuleks käesoleva määrusega anda pooltele teatav võimalus valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust, et suurendada kõnealustes küsimustes nende autonoomiat. Kõnealune võimalus **ei tohiks laieneda** abielu kehtetuks tunnistamisele,

Muudatusettepanek

(13) Kodanike suurem liikuvus nõuab ühelt poolt suuremat paindlikkust, teiselt poolt aga suuremat õiguskindlust. Selleks tuleks käesoleva määrusega anda pooltele teatav võimalus valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust, et suurendada kõnealustes küsimustes nende autonoomiat. Kõnealune võimalus **peaks laienema ka** abielu kehtetuks

mis on tihedalt seotud abielu kehtivuse tingimustega ja mille puhul ei ole poolte autonoomia asjakohane.

tunnistamisele ja registreeritud partnerlusele, et vältida diskrimineerimist erisuguste vormide suhtes, millega teostatakse õigust era- ja perekonnaelu puutumatusse.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Abikaasadel peaks olema võimalik valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavaks õiguseks sellise riigi õigus, millega neil on eriline seos, või kohtu asukohariigi õigus. Abikaasade valitud kohaldatav õigus peab olema kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega. Võimalus valida abielulahutuse või lahuselu suhtes kohaldatavat õigust ei tohiks kahjustada lapse huve.

Muudatusettepanek

(14) Abikaasadel **või registreeritud partneritel** peaks olema võimalik valida abielulahutuse või lahuselu **või registreeritud partnerluse lõpetamise** suhtes kohaldatavaks õiguseks sellise riigi õigus, millega neil on eriline seos, või kohtu asukohariigi õigus. Abikaasade **või registreeritud partnerite** valitud kohaldatav õigus peab olema kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega. Võimalus valida abielulahutuse või lahuselu **või registreeritud partnerluse lõpetamise** suhtes kohaldatavat õigust ei tohiks kahjustada lapse huve. ***Eelkõige juhul, kui lahutus või lahuselu puudutab perekonda, kus abikaasadel on alaealisi lapsi, võib lahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valikul võtta arvesse harta artiklis 24 sätestatud põhimõtteid, seades esikohale alaealise lapse huvid, kohustuse kuulata ära tema arvamus teda puudutavates otsustes ning õiguse säilitada korrapärased isiklikud suhted ja otsene kontakt mõlema vanemaga, kui see ei ole lapse huvidega vastuolus.***

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) On oluline, et abikaasadel oleks enne kohaldatava õiguse määramist juurdepääs ajakohastatud teabele abielulahutust ja lahuselu käsitlevate siseriiklike ja Euroopa Liidu õigusaktide põhisisu ja menetluste kohta. Sellise juurdepääsu tagamiseks asjakohasele ja kvaliteetsele teabele ajakohastab komisjon nõukogu otsusega 2001/470/EÜ loodud ja üldsusele ette nähtud internetipõhises infosüsteemis korrapäraselt kõnealust teavet.

Muudatusettepanek

(15) On oluline, et abikaasadel **või registreeritud partneritel** oleks enne kohaldatava õiguse määramist juurdepääs ajakohastatud teabele abielulahutust ja lahuselu **ning registreeritud partnerluse lõpetamist** käsitlevate siseriiklike ja Euroopa Liidu õigusaktide põhisisu ja menetluste, **sealhulgas lepitusmenetluse** kohta. **Abikaasasid tuleks teavitada asjaomaste liikmesriikide õigusaktides esinevatest abielulahutuse eri vormidest ja abielulahutuse saamise tingimustest.** Sellise juurdepääsu tagamiseks asjakohasele ja kvaliteetsele teabele ajakohastab komisjon nõukogu otsusega 2001/470/EÜ loodud ja üldsusele ette nähtud internetipõhises infosüsteemis korrapäraselt kõnealust teavet, **samal ajal peaks liikmesriik, kus abielulahutust menetletakse, tegema abikaasadele kättesaadavaks kogu neile vajaliku teabe.**

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et mõlemad abikaasad peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid riikide kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad oleksid teadlikud kohaldatava

Muudatusettepanek

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et mõlemad abikaasad **või registreeritud partnerid** peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa / **registreeritud partner** peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa **või registreeritud partneri** õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid riikide

õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad / **registreeritud partnerid** oleksid teadlikud kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

(17) Tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad on oma valiku tagajärgedest teadlikud. Miinimumnõudena tuleks kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutanud mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa alaline elukoht, nähakse ette täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule.

Muudatusettepanek

(17) Tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad **või registreeritud partnerid** on oma valiku tagajärgedest teadlikud. Miinimumnõudena tuleks kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutanud mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa / **registreeritud partneri** alaline elukoht, nähakse ette täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, tuleks käesoleva määrusega ette näha ühtlustatud kollisiooninormid, mis tugineksid tähtsusjärjekorda seatud ühendavatele teguritele, mille aluseks on abikaasade tihe seos asjaomase õigusega, et tagada õiguskindlus ja etteaimatavus

Muudatusettepanek

(19) Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, tuleks käesoleva määrusega ette näha ühtlustatud kollisiooninormid, mis tugineksid tähtsusjärjekorda seatud ühendavatele teguritele, mille aluseks on abikaasade / **registreeritud partnerite** tihe seos asjaomase õigusega, et tagada

ning vältida olukorda, kus üks abikaasadest nõuab abielu lahutamist enne teist, et menetlus toimuks sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks. Kõnealused ühendavad tegurid on valitud selleks, et tagada abielulahutust või lahuselu käsitlevate menetluste arutamine sellise õiguse alusel, millega abikaasadel on tihe seos, ning need annavad eelise selle riigi õigusele, kus on abikaasade alaline elukoht.

õiguskindlus ja etteaimatavus ning vältida olukorda, kus üks abikaasadest **või registreeritud partneritest** nõuab abielu lahutamist **või lahuselu või partnerluse lõpetamist** enne teist, et menetlus toimuks sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks. Kõnealused ühendavad tegurid on valitud selleks, et tagada abielulahutust või lahuselu **või registreeritud partnerluse lõpetamist** käsitlevate menetluste arutamine sellise õiguse alusel, millega abikaasadel / **registreeritud partneritel** on tihe seos, ning need annavad eelise selle riigi õigusele, kus on abikaasade / **registreeritud partnerite** alaline elukoht.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

(20) Olukorras, kus kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või see ei taga ühele abikaasadest **tema soo tõttu** võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu taotleda, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pöördutud.

Muudatusettepanek

(20) Olukorras, kus kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust **või lahuselu või registreeritud partnerluse lõpetamist** ette nähtud või see ei taga ühele abikaasadest / **registreeritud partneritest Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 21 keelatud põhjustel** võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu **või registreeritud partnerluse lõpetamist** taotleda, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pöördutud.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 22 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(22 a) Mõistet „alaline elukoht” tuleks tõlgendada kooskõlas käesoleva määruse eesmärgiga. Selle tähenduse peaks kindlaks määrama kohtunik vastavalt asjaoludele igal üksikul juhul eraldi. See termin ei viita alalise elukoha mõistele siseriikliku õiguse tähenduses, vaid kujutab endast iseseisvat Euroopa Liidu õiguse mõistet.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Käesolevat määrust kohaldatakse abielulahutuse **ja** lahuse suhtes sellistel juhtudel, kus esineb õigusnormide vastuolu.

1. Käesolevat määrust kohaldatakse abielulahutuse, lahuse, **abielu kehtetuks tunnistamise ja registreeritud partnerluse lõpetamise** suhtes sellistel **rahvusvahelistel** juhtudel, kus esineb õigusnormide vastuolu.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Tingimusel, et see on kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega ja avaliku korra põhimõttega, võivad abikaasad abielulahutuse ja lahuse suhtes kohaldatava õiguse määramises kokku

1. Tingimusel, et see on kooskõlas aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigustega ja avaliku korra põhimõttega, võivad abikaasad **või registreeritud partnerid** abielulahutuse ja lahuse **või registreeritud partnerluse**

leppida, valides ühe järgmistest õigustest:

lõpetamise suhtes kohaldatava õiguse määramises kokku leppida, valides ühe järgmistest õigustest:

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) selle riigi õigus, kus oli abikaasade viimane alaline elukoht, kui üks neist kokkuleppe sõlmimise ajal endiselt seal elab;

Muudatusettepanek

b) selle riigi õigus, kus oli abikaasade / *registreeritud partnerite* viimane alaline elukoht, kui üks neist kokkuleppe sõlmimise ajal endiselt seal elab, *tingimusel et kõnealuse õiguse kohaldamine ei sea kaitsetumat abikaasat või partnerit ebasoodsamasse olukorda;*

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

d) *kohtu asukohariigi* õigus.

Muudatusettepanek

d) *selle liikmesriigi* õigus, *kus abielu või registreeritud partnerlus sõlmiti.*

Selgitus

Tundub mõistlik lisada ka see kriteerium kohaldatava õiguse valiku kriteeriumite hulka ning jätta välja lex fori põhimõte, et kaitsta nõrgemat osapoolt.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Mõiste „alaline elukoht“ tähendab isiku tavapärast eluaset.

Selgitus

Mõiste „alaline elukoht” tuleks määratleda nii, et vältida nii palju kui võimalik igasugust meelevaldset tõlgendamist. Kohus peab loomulikult enne mõiste kohaldamist uurima kõiki asjaolusid.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, võib kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe sõlmida ja seda muuta igal ajal, kuid hiljemalt kohtu poole pöördumise ajaks.

Muudatusettepanek

2. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, võib kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe sõlmida ja seda muuta igal ajal, kuid hiljemalt kohtu poole pöördumise ajaks. **Kokkuleppes tuleb arvestada võimalust kasutada võimalike lahutuse või lahuseluga seotud erimeelsuste lahendamiseks lepitusmenetlust.**

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Kui aga selle osaleva liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, on kõnealust liiki kokkulepetele ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, järgitakse nimetatud nõudeid. Kui abikaasade alaline elukoht on eri osalevates liikmesriikides ja nende liikmesriikide õigusega on ette nähtud erinevad vorminõuded, on kokkulepe vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab tingimustele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.

Muudatusettepanek

Kui aga selle osaleva liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa / **registreeritud partneri** alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, on kõnealust liiki kokkulepetele ette nähtud täiendavad ametlikud nõuded, järgitakse nimetatud nõudeid. Kui abikaasade / **registreeritud partnerite** alaline elukoht on eri osalevates liikmesriikides ja nende liikmesriikide õigusega on ette nähtud erinevad vorminõuded, on kokkulepe vormiliselt kehtiv juhul, kui see vastab tingimustele, mis on sätestatud ühe asjaomase riigi õiguses.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3 – lõik 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kui see kokkulepe on osa abielulepingust, tuleb täita abielulepingus ette nähtud vorminõudeid.

Selgitus

Selgitus olukordadele, kus liikmesriigi õigusaktides või abieluvaralepingus on tingimuseks seatud abieluleping.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4. Abikaasad võivad määrata kohaldatava õiguse ka kohtus menetluse käigus, kui see on kohtu asukohariigi õigusega ette nähtud. Sellisel juhul kannab kohus selliselt määratud kohaldatava õiguse protokolliga kooskõlas asukohariigi õigusega.

4. Abikaasad / ***registreeritud partnerid*** võivad määrata kohaldatava õiguse ka kohtus menetluse käigus, kui see on kohtu asukohariigi õigusega ette nähtud. Sellisel juhul kannab kohus selliselt määratud kohaldatava õiguse protokolliga kooskõlas asukohariigi õigusega.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kui artiklist 3 tulenev valikuvõimalus jäetakse kasutamata, kohaldatakse abielulahutuse ***ja*** lahuselu suhtes selle riigi õigust,

Kui artiklist 3 tulenev valikuvõimalus jäetakse kasutamata, kohaldatakse abielulahutuse, lahuselu, ***abielu kehtetuks tunnistamise ja registreeritud partnerluse lõpetamise*** suhtes ***alanevas tähtsuse***

järjekorras selle riigi õigust,

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – punkt a

Komisjoni ettepanek

a) kus on kohtusse pöördumise ajal abikaasade alaline elukoht; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek

a) kus on kohtusse pöördumise ajal abikaasade / **registreeritud partnerite** alaline elukoht; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – punkt b

Komisjoni ettepanek

b) kus oli abikaasade viimane alaline elukoht, tingimusel et sellest ei ole kohtusse pöördumise ajal möödunud rohkem kui aasta, kui üks abikaasadest kohtusse pöördumise ajal endiselt selles riigis elab; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek

b) kus oli abikaasade / **registreeritud partnerite** viimane alaline elukoht, tingimusel et sellest ei ole kohtusse pöördumise ajal möödunud rohkem kui aasta, kui üks abikaasadest **või partneritest** kohtusse pöördumise ajal endiselt selles riigis elab; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – punkt c

Komisjoni ettepanek

c) mille kodanikud mõlemad abikaasad on kohtusse pöördumise ajal; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek

c) mille kodanikud mõlemad abikaasad / **registreeritud partnerid** on kohtusse pöördumise ajal, **tingimusel et kõnealuse seaduse kohaldamine ei sea kaitsetumat abikaasat või partnerit ebasoodsamasse olukorda**; või selle puudumise korral,

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – punkt c a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

c a) kus abielu või registreeritud partnerlus sõlmiti; või selle puudumise korral,

Selgitus

Poolte valikut abielluda asjaomases liikmesriigis tuleks pidada piisavaks argumendiks selle riigi õiguse kohaldamiseks.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Mõiste „alaline elukoht” tähendab isiku tavapärast eluaset.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Kohtu asukohariigi õiguse kohaldamine

Kohtu asukohariigi ***õiguse ja vajaduse sunnil kohtualluvuse muutmise põhimõtete*** kohaldamine

Kui artiklist 3 või 4 tulenevalt kohaldatava õiguse kohaselt ei ole abielulahutust ette nähtud või kui ***see ei taga*** ühele abikaasadest ***tema soo tõttu võrdset võimalust abielulahutust või lahuselu taotleda***, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

1. Kui artiklist 3 või 4 tulenevalt kohaldatava õiguse kohaselt ei ole abielulahutust ***või lahuselu või registreeritud partnerluse lõpetamist*** ette nähtud või kui ***juurdepääs lahutusele või lahuselule või registreeritud partnerluse lõpetamisele on*** ühele abikaasadest ***või registreeritud partneritest Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 21 keelatud***

põhjustel piiratud, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

2. Kui pädev kohus asub liikmesriigis, mille õiguses ei ole ette nähtud lahutust, lahusele ega registreeritud partnerluse lõpetamist, järgitakse selle liikmesriigi õigust,

a) mille kodanik on üks abikaasadest või partneritest või

b) kus abielu või registreeritud partnerlus sõlmiti.

Selgitus

Mõnel juhul võib liikmesriigi õiguse kohaldamine kujutada endast takistust selles liikmesriigis elava inimese jaoks, kes soovib lahusele või lahutust. Seepärast peaks isiku õigus lahuselule või lahutusele olema tema isikliku sõltumatuse kinnituseks ülimuslik siseriikliku õiguse suhtes ja kohaldada tuleks lex fori põhimõtet. Juhul kui pädeva kohtu asukohariigi õigus ei võimalda lahutust või lahusele, tuleks kohtuasi lahendada teise liikmesriigi kohtus, kui on täidetud teatavate piiriüleste kohtuasjadega seotud tingimused.

MENETLUS

Pealkiri	Tõhustatud koostöö rakendamine abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas		
Viited	KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS)		
Vastutav komisjon	JURI		
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	LIBE 7.10.2010		
Raportöör(id) nimetamise kuupäev	Evelyne Gebhardt 10.5.2010		
Arutamine parlamendikomisjonis	23.6.2010	15.11.2010	25.11.2010
Vastuvõtmise kuupäev	25.11.2010		
Lõpphääletuse tulemus	+: -: 0:	28 4 16	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Jan Philipp Albrecht, Sonia Alfano, Roberta Angelilli, Rita Borsellino, Simon Busuttil, Carlos Coelho, Rosario Crocetta, Cornelis de Jong, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Tanja Fajon, Hélène Flautre, Kinga Göncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, Ágnes Hankiss, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, Lívia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Juan Fernando López Aguilar, Clemente Mastella, Véronique Mathieu, Louis Michel, Claude Moraes, Jan Mulder, Antigoni Papadopoulou, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero López, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Renate Sommer, Wim van de Camp, Axel Voss, Manfred Weber, Renate Weber, Tatjana Ždanoka		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Edit Bauer, Anna Maria Corazza Bildt, Anne Delvaux, Ioan Enciu, Evelyne Gebhardt, Ana Gomes, Stanimir Ilchev, Ádám Kósa, Petru Constantin Luhan, Marie-Christine Vergiat, Cecilia Wikström		

30.11.2010

NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÖRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS

õiguskomisjonile

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas (KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS))

Arvamuse koostaja: Angelika Niebler

LÜHISELGITUS

Taust

Üks Euroopa Liidu esmatähtis eesmärk on säilitada ja arendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala, kus on tagatud isikute vaba liikumine. Eri kodakondsusega abikaasade abielulahutuse ja lahuselu suhtes praegu kohaldatavatest Euroopa õigusaktidest on praegu võimatu saada selget vastust küsimusele selle kohta, millise riigi õigust tuleks kohaldada. See toob sageli kaasa nn võidujooksu kohtusse, mille puhul esitab üks abikaasa lahutustaotluse enne, et tagada lahutusprotsessi läbiviimine sellise õiguse alusel, mida ta peab oma huvide kaitsmise seisukohast soodsamaks. Määruse ettepaneku eesmärk on tagada asjaomaste abielupaaride jaoks õiguskindlus, etteaimatavus ja paindlikkus.

Kuna perekonnaõigus on siseriikliku õiguse eriti tundlik valdkond, ei ole Euroopa Komisjoni määruse ettepanekus esiplaanil mitte lahutus- või perekonnaõiguse ühtlustamine, vaid ühised eeskirjad selle kohta, millise riigi õigust tuleb eri kodakondsusega isikute lahutuse suhtes kohaldada. Praegu sõlmitakse Euroopa Liidus igal aastal eri kodakondsusega isikute vahel umbes 300 000 uut abielu. Kokku ulatub eri kodakondsusega isikute vahel sõlmitud abielude arv 16 miljonini. Nendest abieludest lahutatakse kogu ELis aastas 140 000–170 000 abielu. Need arvud ja ka kogu Euroopa Liidus kehtivad väga erinevad õigusaktid vara jagamise kohta lahutuse korral näitavad, et väga kiiresti on vaja tagada abielulahutuse ja lahuselu valdkonnas suurem õiguskindlus.

Seepärast teeb Euroopa Komisjon ettepaneku anda pooltele abielulahutuse või lahuselu korral suurem otsustusõigus, et neil oleks teatav võimalus valida õigus, mida nende suhtes kohaldatakse. Abikaasadel peaks olema võimalik valida nende suhtes kohaldatavaks õiguseks

selle riigi õigus, millega neil on eriline seos, ja õiguse valik peab olema Euroopa Liidu ühiseväärtustega kooskõlas.

Arvamuse koostaja seisukoht

Arvamuse koostaja toetab põhimõtteliselt abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valikut käsitlevate sätete sisu.

Arvamuses esitatud muudatusettepanekute eesmärk on kohandada komisjoni ettepanekut, et välistada selgelt igasugune diskrimineerimine soo alusel, tagada abikaasadele võrdsed võimalused ja muuta esmatähtsaks laste heaolu.

Arvamuse koostaja on siiski arvamusel, et kogu Euroopas ühtlustatud abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valikut käsitlevad sätted ei ole piisavad ning hiljem tuleks vastu võtta vastavad eeskirjad ka lahutuse tagajärgede kohta (abieluvara käsitlevad õigusaktid, alimendid, pensioniõiguste jagamine). Määruse eelnõuga kavandatavad meetmed ei hõlma lahutuse tagajärgi.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval õiguskomisjonil lisada oma raportisse järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2 a) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 8 on liidu eesmärk kõigi oma asjaomaste meetmete puhul meeste ja naiste ebavõrdsuse kaotamine ja võrdõiguslikkuse edendamine.

Muudatusettepanek 2

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15 a (uus)**

(15 a) Kui abielupooled ei jõua kohaldatava õiguse suhtes kokkuleppele, tuleks neil läbida lepitusmenetlus, mis hõlmab vähemalt üht konsultatsiooni volitatud lepitajaga.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 16

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et mõlemad abikaasad peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid riikide kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad oleksid teadlikud kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

(16) Üks käesoleva määruse peamisi põhimõtteid on, et mõlemad abikaasad peaksid tegema oma valiku teadlikult. Kumbki abikaasa peaks täpselt teadma, millised õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed kohaldatava õiguse valimisest tulenevad. Võimalus leppida omavahel kokku kohaldatavas õiguses ei tohiks piirata kummagi abikaasa õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peaksid riikide kohtunikud mõistma vajadust tagada, et abikaasad oleksid teadlikud kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest. ***Kohaldatava õiguse valikut käsitleva kokkuleppe kinnitamisel tuleb mõlemat abikaasat valitud õigusest tulenevatest õiguslikest tagajärgedest isiklikult teavitada. Siseriiklikke eeskirju, mille kohaselt saab abikaasadele anda õigusabi, tuleb kohaldada sellele vastavalt.***

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

(17) Tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad on oma valiku tagajärgedest teadlikud. **Miimumnõudena tuleks** kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe sõlmida kirjalikult ning sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutanud mõlemad abikaasad. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa alaline elukoht, nähakse ette täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

(20) **Olukorras, kus** kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust ette nähtud või see ei taga ühele abikaasast tema soo tõttu võrdset **võimalust abielulahutust** või lahusele **taotleda**, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pöördutud.

Muudatusettepanek

(17) Tuleks kehtestada teatavad kaitsemeetmed tagamaks, et abikaasad on oma valiku tagajärgedest teadlikud. Kohaldatava õiguse valikut käsitlev kokkulepe **tuleks** sõlmida kirjalikult, sellele peaks olema märgitud kuupäev ja alla kirjutanud mõlemad abikaasad ning **notar peaks olema selle kinnitanud**. Kui aga selle liikmesriigi õigusega, kus on mõlema abikaasa alaline elukoht, nähakse ette täiendavad ametlikud nõuded, tuleks järgida nimetatud nõudeid. Näiteks võivad osalevas liikmesriigis kehtida täiendavad ametlikud nõuded, mille kohaselt kõnealune kokkulepe lisatakse abielulepingule.

Muudatusettepanek

(20) **Kui** kohaldatavas õiguses ei ole abielulahutust **või lahusele** ette nähtud või see ei taga ühele abikaasast tema soo tõttu **võrdseid võimalusi või** võrdset **kohtlemist abielulahutuse** või lahusele **taotlemisel**, tuleks siiski kohaldada selle riigi õigust, kus on kohtu poole pöördutud.

Selgitus

Kaitsmaks nii naiste kui ka meeste põhiõigusi, peab abielulahutuse või lahusele korral olema tagatud võrdne võimalus abielulahutust või lahusele taotleda ja võrdne kohtlemine.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 20 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(20 a) Liikmesriigid peaksid kaaluma võimalust kohaldada käesoleva määruse sätteid registreeritud kooselu lahutamisele omavahel vastuolus olevate kollisiooninormide korral nii kaua, kuni on vastu võetud selliseid juhtusid reguleerivad erieeskirjad, võttes arvesse liikmesriikide erinevaid õigussüsteeme. Sellega ei looda juriidilist kohustust tunnustada registreeritud kooselusid.

Selgitus

Määruse reguleerimisala piirdub abielulahutuse ja lahusele küsimustega ega laiene registreeritud kooselu lõpetamisele. Määruse reguleerimisala tuleks laiendada, et vältida muude registreeritud kooseluvormide diskrimineerimist.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(21) Avaliku korra kaalutlustel peaks osalevate liikmesriikide kohtutel olema õigus erandkorras eirata välisriigi õigust, kui selle kohaldamine asjaomasel juhul oleks ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga. Sellest hoolimata ei tohiks kohtutel olla *õigust* teise liikmesriigi õigust avaliku korra kaalutlustel eirata juhul, kui see on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, eriti selle artikliga 21, milles keelatakse igasugune diskrimineerimine.

(21) Avaliku korra kaalutlustel peaks osalevate liikmesriikide kohtutel olema õigus erandkorras eirata välisriigi õigust, kui selle kohaldamine asjaomasel juhul oleks ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga. Sellest hoolimata ei tohiks kohtutel olla *võimalik* teise liikmesriigi õigust avaliku korra kaalutlustel eirata juhul, kui see on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, eriti selle artikliga 21, milles keelatakse igasugune diskrimineerimine, ***ja artikliga 23, mille kohaselt naiste ja meeste võrdõiguslikkus tuleb tagada kõikides valdkondades.***

Selgitus

Selleks et austada Euroopa kodanike põhiõigusi, on oluline piirata avaliku korra kaalutlustel tehtud erandeid.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Käesolevat määrust kohaldatakse abielulahutuse ja lahuselu suhtes sellistel juhtudel, kus esineb õigusnormide vastuolu.

Muudatusettepanek

1. Käesolevat määrust kohaldatakse abielulahutuse, lahuselu ja **abielu tühistamise** suhtes sellistel juhtudel, kus esineb õigusnormide vastuolu.

Selgitus

Eriti naistele on teatavates olukordades oluline olla veel mitte lahutatud. Seetõttu on määruse reguleerimisala laiendamine tervitatav. (Selgituse viimane lause ei puuduta eestikeelset versiooni.)

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – lõige 3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

3. Lõikes 2 osutatud kokkulepe sõlmitakse kirjalikult ning sellele märgitakse kuupäev ja kirjutavad alla mõlemad abikaasad.
Elektroonilisel teel edastatud kokkulepe, mida on võimalik alaliselt säilitada, võrdsustatakse kirjalikult vormistatuga.

Muudatusettepanek

3. Lõikes 2 osutatud kokkulepe sõlmitakse kirjalikult, sellele märgitakse kuupäev ja kirjutavad alla mõlemad abikaasad ning ***notar kinnitab selle.***

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5

Komisjoni ettepanek

Kui artiklist 3 või 4 tulenevalt kohaldatava õiguse kohaselt ei ole abielulahutust ette nähtud või kui see ei taga ühele

Muudatusettepanek

Kui artiklist 3 või 4 tulenevalt kohaldatava õiguse kohaselt ei ole abielulahutust ***või lahuselu*** ette nähtud või kui see ei taga

abikaasadest tema soo tõttu võrdset **võimalust abielulahutust** või lahusele **taotleda**, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

ühele abikaasadest tema soo tõttu **võrdseid võimalusi või** võrdset **kohtlemist abielulahutuse** või lahusele **taotlemisel**, kohaldatakse kohtu asukohariigi õigust.

Selgitus

Kaitsmaks nii naiste kui ka meeste põhiõigusi, peab abielulahutuse või lahusele korral olema tagatud võrdne võimalus abielulahutust või lahusele taotleda ja võrdne kohtlemine.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7

Komisjoni ettepanek

Käesoleva määruse alusel määratud riigi õiguse sätte kohaldamisest võib keelduda üksnes siis, kui selle kohaldamine on ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga.

Muudatusettepanek

Käesoleva määruse alusel määratud riigi õiguse sätte kohaldamisest võib keelduda üksnes siis, kui selle kohaldamine on ilmselgelt vastuolus kohtu asukohariigi avaliku korraga. **Sellest hoolimata ei tohiks kohtutel olla võimalik teise liikmesriigi õigust avaliku korra kaalutlustel eirata juhul, kui see on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, eriti selle artikliga 21, milles keelatakse igasugune diskrimineerimine, ja artikliga 23, mille kohaselt naiste ja meeste võrdõiguslikkus tuleb tagada kõikides valdkondades.**

Selgitus

Selleks et austada Euroopa kodanike põhiõigusi, on oluline piirata avaliku korra kaalutlustel tehtud erandeid.

MENETLUS

Pealkiri	Süvendatud koostöö rakendamine abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas
Viited	KOM(2010)0105 – C7-0315/2010 – 2010/0067(CNS)
Vastutav komisjon	JURI
Arvamuse esitaja(d) istungil teada andmise kuupäev	FEMM 7.10.2010
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Angelika Niebler 4.5.2010
Arutamine parlamendikomisjonis	28.10.2010 30.11.2010
Vastuvõtmise kuupäev	30.11.2010
Lõpphääletuse tulemus	+: 20 -: 0 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Andrea Češková, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Edite Estrela, Ilda Figueiredo, Iratxe García Pérez, Lívia Járóka, Philippe Juvin, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Nicole Sinclair, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Eva-Britt Svensson, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Izaskun Bilbao Barandica, Viliija Blinkevičiūtė, Antigoni Papadopoulou, Sirpa Pietikäinen